TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 17461
Tarih : 14.04.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nda ve 6735 Sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim.

Özgül Saki
İstanbul Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Türkiye'nin konumu ve içinde bulunduğu bölgesel gelişmeler nedeniyle göç hareketleri süreklilik arz etmekte; bu kapsamda ülkede bulunan yabancıların önemli bir bölümü, çeşitli nedenlerle herhangi bir hukuki statüye sahip olmaksızın veya statüye erişimde güçlükler yaşayarak çalışma hayatına katılmaktadır. Mevcut hukuki ve idari çerçeve, çalışma izni süreçlerinin sınırlı erişilebilirliği, çalışma izni sisteminin işverene bağlı yapısı ve izinsiz çalışmanın sınır dışı edilme riski ile ilişkilendirilmesi nedeniyle, göçmenlerin büyük ölçüde kayıt dışı, güvencesiz ve düşük ücretli işlerde istihdam edilmesine yol açmaktadır.

Bu durum, göçmenlerin temel hak ve özgürlüklere erişimini sınırlandırmakta; işgücü piyasasında emek sömürüsünü derinleştirmekte, sosyal güvenlik kayıplarına neden olmakta ve çalışma hayatında asgari standartların dahi sağlanamamasına yol açmaktadır. Göçmen işçilerin güvencesiz koşullarda çalışmak zorunda bırakılması; iş kazaları, meslek hastalıkları ve iş cinayetleri ile birlikte sağlık güvencesi, sendikal örgütlenme ve adil yargılanma gibi temel haklardan fiilen yararlanamamalarına neden olmakta; bu suretle ortaya çıkan yapısal sorunlar işgücü piyasasında göçmen emeği sömürüsü bakımından ağır sonuçlar doğurmaktadır.

Mevcut sistemde çalışma izni olmaksızın çalışmanın sınır dışı etme sebepleri arasında yer alması, yabancıların kayıtlı istihdama yönelmesini teşvik etmek yerine idari yaptırım korkusu nedeniyle kayıt dışı kalmalarını pekiştirmektedir. Diğer yandan, çalışma izninin işverene bağlı olarak düzenlenmiş olması, yabancı işçilerin iş değiştirme imkanını sınırlamakta ve işveren

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	İçişleri
Esas Komisyon	**Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler**
Tarih: **17-4-2026**	Esas No:**2/3647**

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LIĞI
15 Nisan 2026
Numara:

TBMM
GENEL EVRAK
15 Nisan 2026
No: 1839968

karşısında bağımlılık ilişkisini derinleştirmektedir. Bu durum, göçmenlerin sendikal örgütlenme hakkını elinden aldığı gibi işçiler arasında eşitsizlikleri de derinleştirmekte; göçmen işçilerin daha güvencesiz ve düşük ücretli koşullarda çalıştırılması yoluyla tüm işçiler bakımından çalışma koşullarının kötüleşmesine yol açmaktadır.

Bu Kanun teklifi ile, yabancıların çalışma izni sistemine erişiminin kolaylaştırılması, çalışma izninin işverene bağlı yapısının kaldırılarak göçmen işçiler lehine bir yapıya kavuşturulması ve izinsiz çalışmanın sınır dışı etme sebebi olmaktan çıkarılması suretiyle kayıt dışı istihdamın azaltılması amaçlanmaktadır. Bakanlığın uluslararası işgücü politikasının belirlenmesi yetkisinin göçmen işçiler lehine kullanılmasının yasal dayanağının hazırlanması önem arz etmektedir. Ayrıca, çalışma izni başvurusunda bulunan yabancılar bakımından sınır dışı etme prosedürünün uygulanmaması öngörülerek başvuru süreçlerinin fiilen erişilebilir hale getirilmesi hedeflenmektedir. İdari yaptırım odaklı yaklaşım yerine, yabancıların hukuki statü kazanmalarını ve sosyal güvenlik sistemi içine dahil olmalarını sağlayacak mekanizmaların geliştirilmesi benimsenmektedir. Düzenlemelerle birlikte, yabancıların kayıtlı ve sigortalı istihdama katılımının artırılması, çalışma hayatında eşitlikçi ve denetlenebilir bir yapının güçlendirilmesi, sendikal örgütlenme hakkının sağlanması ve tüm işçiler bakımından asgari çalışma standartlarının korunması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda Bakanlığa gerekli tedbirleri alma yükümlülüğü verilerek düzenlemelerin uygulamada etkinliğinin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu suretle, yabancıların çalışma hayatına insan onuruna yakışır koşullarda katılımı güvence altına alınırken, işgücü piyasasında kayıtlılığın artırılması ve yapısal sorunların giderilmesine katkı sağlanması öngörülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1: Teklif maddesiyle; 6735 Sayılı Uluslararası İşgücü Kanununun 'Uluslararası işgücü politikasının belirlenmesi' başlıklı 4. Maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen fıkra ile henüz bir statüye sahip olmasa da uluslararası koruma başvurusunda bulunabilecek durumda olanlar başta olmak üzere yabancıların çalışma izni mekanizmalarına erişiminin, kayıtlı ve sigortalı çalışma hakkının etkin kullanımının teşvik edilmesi amaçlanmaktadır. Çalışma izni başvurusu ile yabancıların kayıtlı istihdama yönlendirilmesi, kamu otoriteleri açısından da denetlenebilir bir işgücü piyasası oluşturulmasına katkı sağlayacaktır. Düzenleme ile Bakanlığın göçmenlerin hukuki statü kazanması ve kayıtlı, sigortalı çalışmaları yönünde politikalar geliştirmesi ve gerekli tedbirleri alması amaçlanır.

MADDE 2: Teklif maddesiyle; 6735 Sayılı Uluslararası İşgücü Kanununun 'Çalışma İzni Türleri' başlıklı 10. Maddesinin birinci ve ikinci fıkrası değiştirilerek ve kimi ifadeler kaldırılarak yabancıların sigortalı çalışma hakkını işverenin belirlemesinin önüne geçilmek amaçlanmaktadır. Ülke sınırları içerisinde bulunan çeşitli statülerden ve statüsüz göçmenlerin

hukuki durumları sebebiyle kayıtsız çalıştıkları göz önünde bulundurulduğunda göçmen işçilerin çalışma izni almasının işverenin başvurusuna bırakılmasının hem Anayasa ve mevcut yasal düzenlemeler yönünden hem Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler yönünden ihlal yarattığı açıktır. Mevcut model, çalışma hakkını ve sözleşme özgürlüğünü fiilen işveren iradesine bağlı hale getirerek işçinin iş değiştirme ve çalışma koşullarını belirleme imkanını daraltmakta; aynı işi yapan işçiler arasında statü temelli eşitsizlikler yaratarak eşitlik ilkesini zedelemektedir. İşçinin hukuki statüsünün işverenle ilişkilendirilmesi, işveren karşısında aşırı bir bağımlılık ilişkisi yaratmakta ve bu durum kötüye kullanıma açık bir zemin oluşturmaktadır. Bu bağımlılık ilişkisi, göçmen işçilerin sendikal örgütlenme ve sendikal haklardan yararlanma imkanlarını da fiilen ortadan kaldırmakta, hak arama yollarına erişimlerini sınırlandırmaktadır. Ayrıca, kayıtlı istihdamı teşvik etmesi beklenen bu sistemin, aksine işçileri kayıt dışı çalışmaya yönlendirmesi, hukuk devleti ve ölçülülük ilkeleri bakımından da sorunlu bir sonuç ortaya çıkarmaktadır. Bu yönüyle çalışma izninin işverene bağlı yapısı, işçi aleyhine güç dengesizliği yaratan ve temel hakların etkin kullanımını sınırlayan bir nitelik taşımaktadır. Yabancıların çalışma hakkının işverenden bağımsız olarak kendi başvurularına dayalı olarak tanınması 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda sigortalı çalışma hakkı başta olmak üzere öngörülen düzenlemelerin hayata geçirilmesi için elzem olmakla birlikte kanunda düzenlenen sigortasız işçi çalıştırma yasağının etkin uygulanması sağlanacaktır.

MADDE 3: Teklif maddesiyle; 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 'Sınır dışı etme kararı alınacaklar' başlıklı 54. Maddesinin 1. fıkrasının (ğ) bendi kaldırılarak çalışma izni olmadan çalışmanın sınır dışı sebeplerinden çıkarılması amaçlanmaktadır. Mevcut düzenlemede, çalışma izni olmaksızın çalışan yabancılar hakkında sınır dışı etme kararı alınabilmesi, bu kişilerin kayıtlı istihdama katılımını teşvik etmek yerine, idari yaptırım ve sınır dışı edilme riski nedeniyle kayıt dışı ve güvencesiz çalışma biçimlerine yönelmelerine neden olmaktadır. Göçmenlerin sınır dışı edilme tehdidi altında bulunmaları, çalışma izni başvurusunda bulunmalarını fiilen zorlaştırmaktadır. Düzenleme ile, idari yaptırım odaklı yaklaşım yerine, yabancıların çalışma hayatına kayıtlı ve sigortalı biçimde katılımını önceleyen bir politika benimsenmekte; böylece hem yabancıların temel haklara erişiminin güçlendirilmesi hem de çalışma hayatında kayıt dışılığın azaltılması hedeflenmektedir. Bu suretle, işgücü piyasasında daha adil, denetlenebilir ve sürdürülebilir bir yapının oluşturulmasına katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 4: Bu hüküm yürürlük maddesidir.

MADDE 5: Bu hüküm yürütme maddesidir.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ KANUNUNDA VE YABANCILAR VE ULUSLARARASI KORUMA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 6735 Sayılı Uluslararası İşgücü Kanununun 'Uluslararası işgücü politikasının belirlenmesi' başlıklı 4. Maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(4) Uluslararası işgücü politikası, henüz statü sahibi olmasa da uluslararası koruma statüsüne başvuru yapabilecek durumda olan göçmenler başta olmak üzere yabancıların çalışma izni başvurusunda bulunmalarını teşvik edecek ve kayıtlı istihdama katılımlarını artıracak şekilde belirlenir. Çalışma izni başvurusunda bulunan yabancılar hakkında sınır dışı etme prosedürü uygulanmaz. Bu kişiler bakımından idari yaptırımlar yerine hukuki statü kazandırmaya yönelik usul ve esaslar düzenlenir. Bakanlık, yabancıların kayıtlı ve sigortalı çalışmasını sağlamak üzere gerekli tedbirleri alır."

MADDE 2- 6735 Sayılı Uluslararası İşgücü Kanununun Çalışma İzni Türleri' başlıklı 10. Maddesinin;

a) birinci fıkrasında yer alan "iş veya hizmet sözleşmesinin süresini aşmamak koşuluyla" ibaresi kaldırılmıştır, "gerçek veya tüzel kişiye ya da kamu kurum veya kuruluşuna ait belirli bir işyerinde veya bunların aynı işkolundaki işyerlerinde belirli bir işte çalışmak şartıyla" ibaresi "belirli bir işkolu veya meslek kapsamında Türkiye genelinde çalışmak üzere" şeklinde değiştirilmiştir ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir:

"Bu izin, belirli bir işverenle sınırlı olmaksızın geçerlidir."

b) ikinci fıkrasında yer alan "aynı işverene bağlı olarak" ibaresi kaldırılmıştır, "Ancak, farklı bir işveren yanında çalışmak üzere yapılan başvurular bu maddenin birinci fıkrası kapsamında değerlendirilir." cümlesi "Çalışma izni süresi içinde işveren veya işkolu değişikliği, izin geçerliliğini etkilemez; ancak bu durum Bakanlığa bildirilir." olarak değiştirilmiştir.

MADDE 3- 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 'Sınırdışı etme kararı alınacaklar' başlıklı 54. Maddesinin 1. fıkrasının "(ğ) Çalışma izni olmadan çalıştığı tespit edilenler" bendi kaldırılmıştır.

MADDE 4: Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5: Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.